

(Hekayə)

İlqar Rəsul

gülcə kişnədilər. Duruşlarının şux, nəfəslərinin rəvan olduğunu duyan ana boynunu irəli uzadaraq onlara səmada bərq vuran Ayı göstərib pıçıldadı: "Baxın, bu dünyanın Əfəndiləri oradadırlar, Ayda. Yer üzünə sulara qərç olub yaşanmaz hala gələndə müvəqqəti köçübələr ora. Artıq Əfəndilərin qayıtmaq zamanıdır. Onları geriye siz gətirəcəksiniz. Bir azdan qoca Şaman gəlib sizi şeriksiz qaranlığa aparacaq. Yalınızın, quyruğunuzun tükünün ucu qəder də işıq sızmayan zülmətə. Yeməyinizi-içməyinizi yanınıza qoyub, girecəyi samanlı daşlarla yox edəcək. Qırx gün insan nəzərindən pünhan qalacaqsınız. Bu müddətdə tam yetkinləşəcəksiniz, qanadlarınız çıxıb böyüyəcək, dırnaqlarınız bərkilib yerdən od qoparacaq. Qırx birinci gün Şaman gəlib girecəyin hörgüsünü uçuracaq, yandırdığı dəfnə budaqlarının tüstüsündən keçirib ikinizi də aydınlığa çıxaracaq, qanavar pəncəsi ilə yalınızı, qanadlarınızı, quyruğunuzu darayacaq, qaşqanızdan dımağınızacan hər yanınızı dəfnə yarpaqları ilə silib bədəninizi rayihələndirəcək, sizi Xan Tənqriyə layiq atlar edib yola salacaq. Gedib dünyanın ən qocaman yolgöstərəninə – Boz Qanavarın gözlediği çılpaq Dağın başına çıxacaqsınız. Qanavar qoxunuzu duyar-duymaz qarşınıza yeriyib uzun-uzadı gözlərinizin içinə baxacaq. Ömrünüz boyu dünyanın heç bir heyvanının gözündə görməyəcəyiniz müdriklik sezəcəksiniz Onun ağayana baxışlarında. Zəkasinin varlığınıza hopduğundan əmin olanda, sizə lap yaxınlaşaraq önünüzdə dayanacaq, dişləri ilə topuqlarını söküb qanını axıdacaq. Əyilib hərəniz onun bir topuğundan qan içəcəksiniz. İsti Kurt qanı canınızı elə qızıdıracaq ki, yorulmaz, bir yerdə qərar tutmaz hala gələcəksiniz. **Dımaqlarınızın zərbəsi, qanadlarınızın yeli dağı-daşı yerindən oynadacaq. Ciyərlərinizin dumanı ətrafınızı sarandıran Qanavar ehtiramla qapıdan çəkilib sizə yol verəcək. Qayanın başından irəli yeriyib Dağın hündərinə uşayan Küləyə qoşulacaq, Dənizin üzərindəki qızıl ciğirli Aya uçacaqsınız. Küləyin hökmünün hüduqlarından o yanda bədirlənmiş Ayın cazibəsi sizə yoldaşlıq edəcək, çəkib aparacaq ikinizi də. Ayın qaranlıq tərəfində, hər gün Boz Qanavarın səsi duyulan səmtdə yurdlanacaqsınız. Çökəklərdəki buz daşlan yalamaqla qidalanacaqsınız. Yeddi gündən sonra – səkkizinci gün gözünüzü, ağızınızı və ciyərlərinizi Ayın halına tam uyğunlaşanda cütləşəcəksiniz. Dımağınızın odu ilə**

Şər qanşırı. Yer üzünün yeddi rəngi yavaş-yavaş iki rəngin – bozun və qaranın bətninə köçürdü. Birca bədirlənmiş Ay sular lal olmuş Dənizin sinəsində və nəm çınqıllıqda bərq vuran sansını qaranlığa təslim etmədi. Ortasına millənmiş qaya üstündə canavar qaralması Ayı adı halından daha parlaq və qüdrətli göstərdi. Boz Canavar adətli üzrə çılpaq Dağın başında dikəlib irəli uzanmış boynunu bir az geri əyərək Aya san ulayırdı...

Dənizin Ay işığında sakitcə yuyunan suları qəfil ləpələndi. Qızılı ləpələrin arasında bir-birinin ardınca kiçik halqalar əmələ gələrək böyüyüb yox oldular, yenidən doğuldular, itdilər. Sular yırtalandı, köpükləndi, Dənizdən qaşqası, yalı, quyruğu və topuqları ağappaq olan qara, dəlisov bir At çıxdı. Ay işığının Dənizin sinəsində açdığı qızılı ciğirli fınxıra-fınxıra yeriyib sahile çıxdı. Dayanmadan şahə qalxıb-enərək daşları təkiklədi, dırnaqlarından sıçrayan odla hündərinədəki çınqıllığı qurutdu. Ayaqlarını yerə bərk basıb möhkəm silkələndi, belindən, yalından və quyruğundan qopan su damcılarını Ay işığında sayrıyan ağıl-çəhrayılı mirvarilərə çevrilib yan-yörəsinə səpələndi. At saysız-hesabsız çınqılı altında gizlədən mirvari yorğanın üzərinə çöküb yerini rahatladı, biri qara, biri ağ –biri erkək, biri dişi iki bala doğdu. Qalxıb fınxıra-fınxıra gözlədi. Hər fınxıranda burun dəliklərindən çıxan qatı ağ duman balaların ətrafını sarıb onları görünməz edir, havada əriyib yox olmağa macal tapmamış yeni püskürtü ilə daha da qatılaşdı. Atın fınxırtısı kəsilib, dizləri önündən duman çəkildə qulunlar bir neçə gündür doğulubarmış kimi asanlıqla yerdən dikəldilər, ayaqları üzərində qamətlərini düz tutub yün-

qalar kimi, çınqıllıqda sayrıyan mirvarilər də əriyib denizə axaraq qeyb oldular.

Qoca Şaman sahiləndən bir qədər aralıda, yekə Qavalaşın yanında oturub olanları seyr edirdi. Əyilib qarşısındakı ocaq yerindən közərməkdə olan bir yarpaq götürdü, ağır-ağır aya-

balalannızı isidəcək, ciyərlərinizi dumanı ilə onları hər gün yuyacaqsınız. Az bir zamanda səkkiz dəfə doğub-törəyib çoxalacaq, qaranlığa sığmaz olacaqsınız. Balalannızın balalannın sonuncusunun da qanadları möhkəmlənib daş-kəsəyi torpaqla birləşməyə başlayanda, dımaqların ətrafında saçanda Ayın aydınlıq çevrəsinə keçəcəksiniz. Göy rəngə çalan qoşa Ulduz səmada cütləşib daha da parlaqlaşanda Əfəndilər biliklərini söküb hamınıza qan içirdəcəklər, sonra sizi yohərləyib belinizdə Yerə gələcəklər. Onlarla birləşərək Yer üzünə hümiyyət və əmin-amanlıq qayıdacaq. Boz Qanavarların gözü Aydan yığılacaq, Külək heç vaxt boz çöllərdə ulamayacaq, insanlar haqsızlıqdan ağlamayacaq...

At balalarının qaşqasını və dizlərini yaladı, şahə qalxıb qaya başındakı Canavara sarı kişnədi, qaşqıb qızılı ciğirli bayaq Dənizdən boy göstərdiyi yerə getdi. Yeridikcə əvvəl Ay işığında bərq vuran quyruğu, sonra qızılı rəngə boyanmış beli və yalı yavaş-yavaş sulara qərç olub gözəndən itdi. Suyun üzərində əmələ gələn iri hal-

qanlıq tövlənin də sakitliyi pozulmuşdu artıq. İçəridə tez-tez vahiməli fınxırtı, sərt taqquqlar eşidilir, yerdən havaya qığılcımlar sıçrayıb yox olurdu. Üzü günortaya doğru fınxırtıları at kişnəmələri, taqquqları amansız torpaq döyəcəmləri əvəzlədi. Qəfil iki qalın kişnərti qaranlığı lərzəyə gətirir, ardınca şahə qalxmış at təkikləri yerə çırpılıb divarları silkələyir, qopan suvaq, toz-torpaq su kimi şırıltı ilə hörgünün daşları arasında axıb yerə tökülürdü. Gün günorta olanda tövlənin yan divarından kiçik bir deşik açıldı. İçəri gün işığı sızdı. Pərişan at kişnərtiləri, dımaq döyəcəmləri işıqdan bozarmış içərinə başına götürdü. İşığın ardınca deşiyə nəse dirdi. İnsan gözü idi. Vədə tamam olmamış atlara baxırdı. Gözdən qaçıb gizlənməyə daldalıq tapmayan atların cingiltili dırnaq səsləri get-gedə kütləşdi, fınxırtıları öləzdi, qanadları yavaş-yavaş əriyib yox oldu. İçəridə qəbir səssizliyi yarandı. Göz çəkildi, deşik qapandı, qaranlıq qayıtdı. Tövlənin səssizliyini daha fınxırtı bölmədi, qaranlığında qığılcımlar oynaşmadı...

Səhəri gün hörgü uçuruldu. Qoca Şaman girecəyə qalın pərdə çəkmiş dəfnə tüstüsünün içindən peyda oldu. İrəli yeriyib atların sönük, min illərin yorğunumuş kimi həvəssiz, süst halını görəndə dəhşətdən gözleri qaraldı, canından keçən qorxu onu kor elədi. Əlləri ilə başına döy-döy geriyə addımlayıb dibində alov dilləri sezilən tüstünün içinə yığıldı. Günorta dəri çalmalı, yağınboyunlu, burmabığılı, enilbilikli, Kürədən bir yekəpər gəlib atları özü ilə çöllərə apardı...

Aya uça bilmədi o atlar. İkisinin də nəsibi yerdə qalıb qaçağa-quldura minilmək oldu. Əfəndilər Yer üzünə gələ bilməyib daha bir müddət Ayda qalması okdular. Boz Canavar hər gün çılpaq Dağın ən hündür qayasına qalxaraq Aya baxıb uladı. Min illər boyu canavar nəsiləri Ayın ətəyindəki qayada bir-birini əvəz edib uladılar, uladılar, uladılar. Külək hər gecə sığdığı mağaralardan çıxıb çılpaq dağlıqda, boz çöllükdə gəzirdi, vumuxdu, uladı. Ay qavaklaşdı sahilin Dənizdən qızılı ciğirni əsirgəmədi...

Bir gün şər qanşanda Dənizin sinəsinin Ay öpən yerində suyun üzü lələləndi, ağıl-qaralı dəlisov bir At çıxıb qızılı ciğirli gündüzün ləpələrində yuyunmuş nəm çınqıllığa doğru yerid...